

Bezpieczne grzybobranie

 Las Państwowy
Las Państwowy zapraszamy

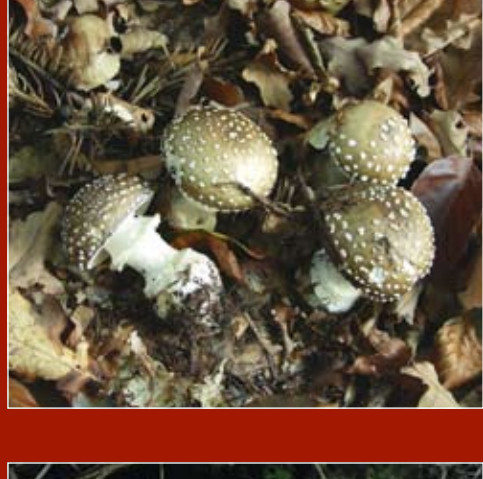
Gatunki trujące

Muchomor zielonawy
(Amanita phalloides) – muchomor sromotnikowy. Od lipca do października w lasach liściastych i mieszanych, pojedynczo lub w grupach. Kapelusz wypukły, potem płaski, zielonkawy (niekiedy biały), lśniący. Trzon z zygzakowatym wzorem, cylindryczny z bulwiasto zgrubiałą nasadą i białą, workowatą, porozrywaną pochwą. Zapach młdy, słodkawy. Śmiertelnie trujący! Mylony z gąską zieloną, gołąbkami zielonym i pieczarką.

Muchomor jadowity
(Amanita virosa). Od lipca do października, głównie na glebach ubogich, wilgotnych i kwaśnych, w lasach iglastych, rzadziej w liściastych, pod świerkami, sosnami, brzoźami, dębami i bukami. Kapelusz dzwonekowany, potem bardziej płaski, białawy z prążkowanym brzegiem. Trzon cylindryczny, łuskowato-włóknisty z bulwiasto zgrubiałą nasadą i błoniastą pochwą; pierścień szczątkowy lub brak. Zapach rzodkwi. Śmiertelnie trujący! Młode owocniki mylone z pieczarkami.

Muchomor plamisty
(Amanita pantherina). Od lipca do października w lasach iglastych i liściastych, na glebach suchych i piaszczystych, pod sosnami, świerkami, dębami i bukami. Kapelusz półkulisty, potem wypukły, a na koniec rozpostarty, z prążkowanym brzegiem, brązowawy z białymi plamkami, które może zmywać deszcz. Trzon cylindryczny, wysmukły, gładki, ze zwisającym gładkim pierścieniem i pochwą w postaci wałeczków, na bulwiastej nasadzie. Zapach rzodkiewki. Silnie trujący! Bywa mylony z czubajką kanią.

Gołąbek wymiotny
(Russula emetica) – serojeszka mierzliwa, gorzkówka. Od czerwca do listopada w dość wilgotnych lasach sosnowych, świerkowych, na torfowiskach. Kapelusz wypukły, potem płaski i w końcu zapadnięty, czerwony, podczas deszczu lepki. Trzon cylindryczny, gładki i kruchy, przeważnie czysto biały. Zapach owocowy. Mylony z gołąbkami wyborym (jadalnym). W przeciwieństwie do niego gołąbek wymiotny ma smak ostrej i piekający.

Piesterzenia kasztanowata
(Gyromitra esculenta). Od marca do maja w drzewostanach sosnowych i świerkowych na glebach suchych i piaszczystych, na zrębach, zwykle bezpośrednio na nagiej glebie. Głównie nieregularnie kulista i pofałdowana, w środku pusta, kasztanowata lub ciemnobrązowa. Trzon krótki, cylindryczny, białawy. Miąższ kruchy i woskowaty. Zapach przyjemny. Śmiertelnie trująca! Mylona ze smardzem.

Maślanka wiązkowa
(Hypholoma fasciculare) – łysiczka trująca, maślanka trująca, opieńka trująca, opieńka fałszywa. Od maja do grudnia, w pospolich lepkami w pniakach drzew iglastych i liściastych. Kapelusz półkulisty, potem wypukły, a na koniec płaski z garbkiem, żółty lub rdzawobrazowy, z ciemniejszym środkiem, gładki i błyszczący. Trzon cylindryczny, wysmukły, powyginany i pusty, pokryty włóknami. Miąższ o nieprzyjemnym zapachu. Cała wiązka zrośnięta u nasady. Trująca! Mylona z opieńkami.

Krowiak podwinięty
(Paxillus involutus) – olszówka. Od lipca do października pospolicie w wilgotnych lasach iglastych i liściastych, parkach, często pod brzoźami i olszami, a także sosnami, świerkami i dębami. Kapelusz wypukły, potem płaski i lejkowaty o podwiniętym brzegu, aksamitny, brązowy. Trzon krótki, cylindryczny, krępy, zwężony u nasady. Dawniej uważany za jadalny. Trujący! Bywa mylony z rydzem – w przeciwieństwie do niego nie wydziela mleczka.

Lisówka pomarańczowa
(Hygrophoropsis aurantiaca) – fałszywa kurka, jadowita kurka, pieprznik pomarańczowy. Od września do listopada w borach iglastych i mieszanych. Kapelusz wypukły, potem lejkowaty o podwiniętych brzegach, pomarańczowy lub brązowawy, matowy, elastyczny. Błazki intensywnie pomarańczowe. Trzon cienki, wysmukły, rozszerzony ku górze, gładki. Niejadalna! Mylona z pieprznikiem jadalnym, czyli kurką.

Mleczaj wełnianka
(Lactarius torminosus) – bawełnianka, wełniak, rydz koński, kosmaty. Od sierpnia do października w lasach iglastych i mieszanych, wyłącznie pod brzoźami. Kapelusz wypukły, potem płaski i lejkowaty z podwiniętym brzegiem, pomarańczowy do jasnobrązowego z ciemnymi koncentrycznymi kłębami, owłosiony. Trzon cylindryczny, krótki i masywny, gładki. Wydziela obficie białe, piekące w smaku mleczko. Trujący! Mylony z rydzem.

Tęgoskór cytrynowy
(Scleroderma citrinum) – bycze jaja, bźdzuchy, fałszywa trufla, trufl. Od czerwca do listopada gromadnie w lasach iglastych i liściastych. Preferuje miejsca nasłonecznione. Owocnik kulisty lub podłużny, przypomina ziemniaka, żółtawy lub brązowy, bez trzonu, pokryty słabymi łuskami. Wnętrze owocnika białe i twarde, potem czarne, przypominające utarty mak. Zapach silny, korzenny. Trujący. Może być mylony z purchawką chropowatą.

Jak zbierać grzyby

- > Zbieramy tylko te grzyby, co do których jesteśmy absolutnie pewni, że są jadalne.
- > Nie wolno rozpoznawać trujących gatunków grzybów na podstawie ich gorzkiego smaku – gatunki śmiertelnie trujące mają przeważnie smak przyjemny, słodkawy.
- > Nie należy zbierać grzybów zbyt młodych, ponieważ nie wszystkie cechy potrzebne do identyfikacji mogą być u nich wykształcone.
- > Najwięcej gatunków trujących występuje wśród grzybów blaszkowych. Uważajmy na nie.
- > Grzyby należy wykryć z podłoża, a miejsca po nich przykrywać mchem lub ściółką leśną, dzięki czemu zapobiegniemy wysychaniu grzybni.
- > Grzyby wkładamy najlepiej do koszyków wiklinowych, nigdy zaś do toreb foliowych, gdzie na pewno się pokruszą i być może nabiorą (niektóre gatunki) szkodliwych dla naszego zdrowia właściwości.
- > Nie zbieramy grzybów znajdujących się pod ochroną prawną i nie niszczy grzybów niejadalnych i trujących.

Gatunki jadalne

Gołąbek zielonawy

(*Russula virescens*) – surowiatka, surowiadka zielonawa, siwek. Od czerwca do października, najczęściej pod dębami, bukami i brzożami w lasach liściastych i mieszanych. Kapelusz półkulisty, potem rozpostarty z wgłębieniem pośrodku, szarzielony, zielononiebieski lub oliwkowy. Początkowo gładki, szybko charakterystycznie kostkowo spękany. Mylony ze śmiertelnie trującym muchomorem zielonawym (sromotnikowym).

Czubajka kania

(*Macrolepiota procera*) – kania, sowa. Od lipca do listopada w lasach liściastych i mieszanych, przy drogach, na polanach i zrębach, w miejscach trawiastych. Rośnie grupowo. Kapelusz jajowaty, potem parasolowaty z małym garbem na szczycie, suchy, spękany, pokryty odstającymi łuskami, w różnych odcieniach brązu. Trzon długi, wysmukły, u podstawy bulwiasty, w górnej części z podwójnym, ruchomym pierścieniem, wewnątrz pusty. Łatwo się odłamuje od kapelusza. Jadalny tylko kapelusz. Bywa mylona z muchomorem plamistym.

Pieczarka łąkowa

(*Agaricus campestris*) – pieczarka polna, polowa, ogrodowa, piekarka. Od maja do listopada na łąkach, pastwiskach, polach, miedzach, w ogrodach i rowach – miejscach bogatych w związki azotowe. Kapelusz kulisty, potem wypukły i na koniec rozpostarty, białawy. Trzon krótki, gruby i pełny z pierścieniem u góry. Mylony z trującymi, białymi muchomorami, np. z jadowitym. W odróżnieniu od nich nie ma bulwy i pochwy u nasady trzonu oraz białawych blaszek, które u pieczarek są różowe, czerwono-brązowe aż do brązowoczarnych.

Pieprznik jadalny

(*Cantharellus cibarius*) – kurka, lisica, liszka. Od czerwca do listopada w lasach iglastych (sosna, świerk) i liściastych (dąb, buk), gromadnie w mchu lub opadłych liściach. Owocnik wypukły, potem lejkowaty z nieregularnym brzegiem, żółty. Trzon tej samej barwy, u góry rozszerzony, pełny. Listwowe blaszki zbiegają na trzon. Smak surowego owocnika ostrowy, pieprzny. Mylony z niejadalną lisówką pomarańczową, tzw. fałszywą kurką.

Mleczaj rydz

(*Lactarius deliciosus*) – rycek, rydz, ryżek. Od sierpnia do listopada pojedynczo lub gromadnie pod sosnami. Kapelusz wypukły, potem lejkowaty, ceglastopomarańczowy z domieszką zielonego, z koncentrycznymi kręgaми. Blaszki pomarańczowe, po zgnieceniu zielenieją. Trzon cylindryczny z ciemnymi plamkami. W mięszu pomarańczowe mleczko. Grzyb coraz rzadszy. Bywa mylony z trującymi: mleczajem welnianką i krowiakiem podwiniętym.

Opieńka ciemna

(*Armillaria ostoyae*) – podpieńka, pniokówka. Od września do listopada gromadnie w kępkach na drzewach iglastych i liściastych oraz pniakach. Kapelusz półkulisty, potem rozpostarty, a nawet zapadnięty, beżowy lub brązowy z drobnymi, ciemnymi łuskami. Trzon cylindryczny i wygięty o zgrubiałej podstawie, żółtawobrązowy, tykowiato-włóknisty z wyraźnym pierścieniem. Wytworza czarne sznury grzybiowe. Jadalne tylko kapelusze. Niedogotowana może być szkodliwa. Mylona z maślanką wiązową (fyszczką trującą).

Smardz jadalny

(*Morchella esculenta*) – smardz zwyczajny, smorz. Od kwietnia do maja, po wiosennych deszczach, w przświetlonych lasach liściastych, parkach, głównie pod jesionami, wiązami, klonami i bukami. Składa się z kulistej lub jajowatej, pustej w środku główki i przysadziściego, rozszerzonego u podstawy trzonu. Na kapeluszu, barwy od szarej do brązowożółtej, charakterystyczne fałdki i jamki otoczone żeberkami – jak plaster miodu. **Objęty ochroną gatunkową. Nie wolno go zbierać.** Mylony z trującą piestrzenicą kasztanową.

Gołąbek wyborny

(*Russula vesca*) – gołąbek jadalny, surowiadka. Od czerwca do listopada w lasach liściastych, mieszanych i iglastych, zwłaszcza pod dębami, bukami, sosnami i świerkami. Kapelusz półkulisty, potem wypukły lub płaski z wgłębieniem pośrodku, czerwony, cielistoróżowy, miejscami odbarwiony do szarego, młokami odbarwiony w deszczu lepka, często nie dochodzi do brzegu kapelusza. Trzon cylindryczny, pełny, białawy. Jeden z najsmaczniejszych gołąbków. Bywa mylony z trującym gołąbkim wymiotnym, który ma piekący smak.

Purchawka chropowata

(*Lycoperdon perlatum*) – purchawka szorstka, purchadka, kurzawka. Od czerwca do listopada pospolicie w lasach iglastych i liściastych, na łąkach i pastwiskach. Przypomina odwróconą pękatą butelkę lub gruszkę. Białe owocnik pokryty kolcami. W środku też biały i zbity, później ciemnieje i nabiera stęższego zapachu. Jadalna dopóki jej wnętrze jest białe i elastyczne. Bywa mylona z trującym tegoskórem cytrynowym.

Gąska niekształtna

(*Tricholoma portentosum*) – gąska siwa, siwka, siwuszka. Od września do grudnia gromadnie w lasach iglastych na glebach piaszczystych. W podobnych miejscach i czasie jak gąska zielonka. Kapelusz płaski z garbkami pośrodku, szarawy z fioletowobrązowym odcieniem, gładki, z czarnymi, promienistymi włóknami. Trzon białawy, cylindryczny, pełny, na starość, podobnie jak blaszki, z żółtozielonym połyskiem. Mylona z trującymi muchomorami, np. porfirowym.

